

Nr 5 1955
37 ÅRG.

UPPLAGA: 12.300 EX.

BRANDKÅRS- *tidsskrift*

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÅRERNAS RIKSFÖRBUND
REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C - TELEFON 21 3606 - POSTGIROKONTO NR 4870

Skogsbrandsläckning

Kort sammanställning av lämpliga metoder.

Av rektor Torsten Moblin.

Någon gång under 1920-talet hörde jag en jägmästare fälla följande yttrande. "Använd ej vatten vid skogsbrand. Det fördröjer släckningen." Onekligen gjorde detta kategoriska uttalande ett egendomligt intryck på ett brandbefäl, som nästan dagligen använde detta uråldriga släckningsmedel vid brand i bostäder, industrier och upplag.

När jag under 1940-talet var ordförande i en expertkommitté med uppgift att undersöka skogsbrandsläckningsredskapens ändamålsenliga och rationella utnyttjande, fick jag av en annan jägmästare lära mig, att man med fördel kan använda vatten vid skogsbrandsläckning, nota bene om man inte använder det på samma sätt som brandkåren gör, när de släcker eldsvådor i byggnader. Skogsbrandsläckningskommittén förskaffade sig under flerårig verksamhet rätt många goda erfarenheter och jag vågar nu påstå att båda jägmästarna hade rätt. Allmän vattenbegjutning, riktad direkt mot skogsbrand, slår visserligen ned lågorna men är ej tillräckligt snabb och lämnar kvar dolda eldhärdar, som tar lång tid att utrota. Används tillgängligt vatten däremot ej i direkt släckande med väl i eldhejdande syfte, är det ett utmärkt medel. Ty vatten vid husbrand är en sak och vatten vid skogsbrand

är något helt annat. Det är nödvändigt att brandkåren är medvetna härom samt att de även är förtrogna med och rustade för att angripa skogsbrand, då vatten ej finnes att tillgå.

Jämfört med brand i byggnader kännetecknas skogsbranden av liten brandbelastning, d. v. s. det är obetydligt med brännbara ämnen per ytenhet. Däremot är möjligheterna för skogsbrandens spridning över stor yta betydligt större.

Kampen mot brand i byggnader och upplag är en kamp mot stark värme inom ett snävt begränsat område. Kampen mot skogsbrand är däremot en kamp mot det rörliga men ofta rätt svaga eldbandet. Vid brand i byggnader släcker man det brinnande materiet. Vid skogsbrand låter man elden förtära det som antänts. Enda undantaget härifrån utgör massivare föremål såsom stubbar, grova grenar, kullfallna träd, myrstackar m. m., i vilka elden långvarigt biter sig fast och som därför måste eftersläckas.

Det primära målet vid skogsbrandsläckning.

Vid brand i byggnader är *släckningen* i de flesta fall den viktigaste uppgiften. Vid

skogsbrand är det väsentliga att sätta en gräns för eldbandets rörelse. Den prestation, som för dessa olika målsättningar är nödvändig, skulle schematiskt kunna framställas sålunda:

Brand i byggnader	Skogsbrand
Rekognoscering	Rekognoscering
Begränsning	Begränsning
Släckning	—
Eftersläckning	Eftersläckning
(Bevakning)	Bevakning

Vid skogsbrand är hejdande av eldbandets rörelse i vindriktningen — brandfrontens hejdande — den viktigaste uppgiften. Lyckas man därmed är det svåraste värvet slutfört. Lösningen består i att mellan det antända området och framförliggande obränd mark skapa en neutral zon — ett ingenmansland — där det ej finns någon eld och ej heller något, som kan antändas.

Den klassiska skogsbrandsläckningsmetoden, sopning med ruskor invid själva eldbandet, grundar sig på denna princip. Genom sopningen flyttas brinnande mossa, gräs, småkvistar och andra lätta ting in mot det avbrända området, där de få ligga tills de brunnit upp. På detta sätt bildas en neutral zon, fri från eld och brännbara ämnen. På ena sidan denna zon brinner det visserligen alltjämt, men det mesta av det brännbara förtäres snabbt och socknar av sig själv utan direkta släckningsåtgärder. På andra sidan zonen är marktäckningen oskadad och brännbart men ej antänd.

Vid häftigare brand kan man ej uppehålla sig invid brandfronten, än mindre arbeta där. Arbetet måste då förläggas framför eldbandet.

Arbetslinjen — brandgatan — skall läggas i vinkel mot brandfronten, lämpligen 30—45°. Härigenom når eldbandet brandgatan steg för steg och släckningsmanskapat kan koncentreras till den för tillfället hårdast ansatta delen. Efterhand som denna del förskjutes i brandgatans längdriktning följer släckningsmanskapat med. Utmed den del av brandgatan, som redan gjort sin tjänst, utposterar en glesare bevakningskedja.

Begagna som försvarslinje, där så låter sig göra, naturliga eldhinder såsom vägar, järnvägar, vattendrag. Vid måttlig brand kan t. o. m. en gångstig vara ett värdefullt hinder eventuellt efter vissa förstärkningsåtgärder, såsom lindrig bevattning, utläggande av jordsträng eller skyddsavbränning med någon meters bredd.

Brandgatans läge och röjningshastigheten.

Ofta ställes frågan: "Hur långt framför brandfronten skall man börja?" På en sådan fråga kan inget generellt svar ges. Erfarenheten är här den bästa läromästaren, men genom att iakttaga elden kan även den mindre erfarne göra en ganska god bedömning. Följande exempel och regel kan måhända ge en viss ledning.

För att göra exemplet enkelt antages att en måttlig löpbrand rör sig med en hastighet av 1 m/min. Om en brandgata lägges i 30° vinkel mot brandfronten och 2 längdmeter av brandgatan röjes varje minut, kommer röjningsmanskapat att hela tiden arbeta lika långt framför eldbandet. Eller med andra ord, om röjningen börjar 3 m framför eldbandet och röjningshastigheten är 2 längdmeter/min kommer arbetet hela tiden att ske 3 m framför eldbandet (se bild 1).

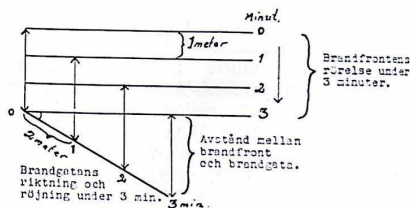
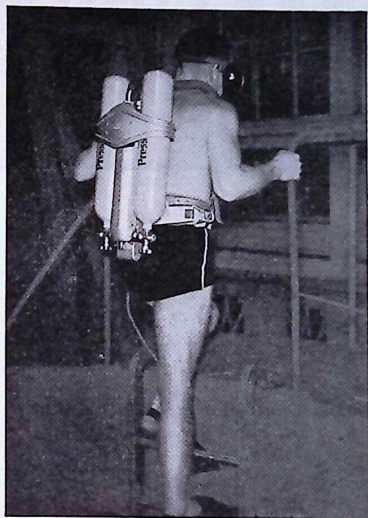

Bild 1. De horisontala linjerna markerar brandfrontens framryckning under 3 minuter. Den sneda linjen markerar brandgatans riktning (= 30° vinkel).

Om markens lutning och beklädnad ävensom vinden är ungefär likartade, rör sig brandfronten med konstant hastighet. Hastigheten anses här vara 1 m/min. Därast brandgatan lägges i 30° vinkel och 2 längdmeter röjes varje minut, är avståndet mellan brandfronten och brandgatan hela arbetstiden lika stort som begynnelseavståndet — i detta fall 3 meter.

Drägers andningsapparater med tryckluft

är berömda för sin tillförlitlighet och används över hela världen. Dräger-aggrenaten är praktiskt utformade och är lätta och bekväma att bära. De är lika användbara i rök och gas som vid arbete under vatten.

Drägers andningsapparater tillverkas i olika typer med 1, 2 eller 3 behållare. Vi står beredvilligt till tjänst med alla upplysningar och demonstrerar gärna andningsapparaterna på begäran.

30 år i rökskyddets tjänst

BICAPA
STOCKHOLM

BIRGER CARLSSON & Co AB

Kaptensgatan 6, Stockholm Ö

Tel. växel: lokalsamtal 67 91 30

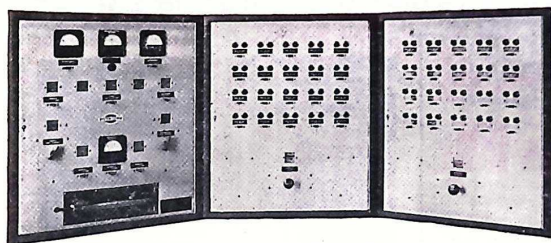
rikssamtal 62 49 56, 62 49 92

BRANDKÅRSALARMERING

Typ **EMU**

med brandskåp och telefonskåp

(provad av Statens Provningsanstalt och godkänd av försäkringsbolagen)

Centralskåp — Linjeskåp

CENTRALAPPARAT TYP EMU

Komplett centralutrustning omfattar: centralskåp, linjeskåp, 2 st. ackumulatörer 24 V, 2 st. likriktare, motoromformare, 3 st. kontrollklockor Typ AKP samt 1 st. felsignalklocka.

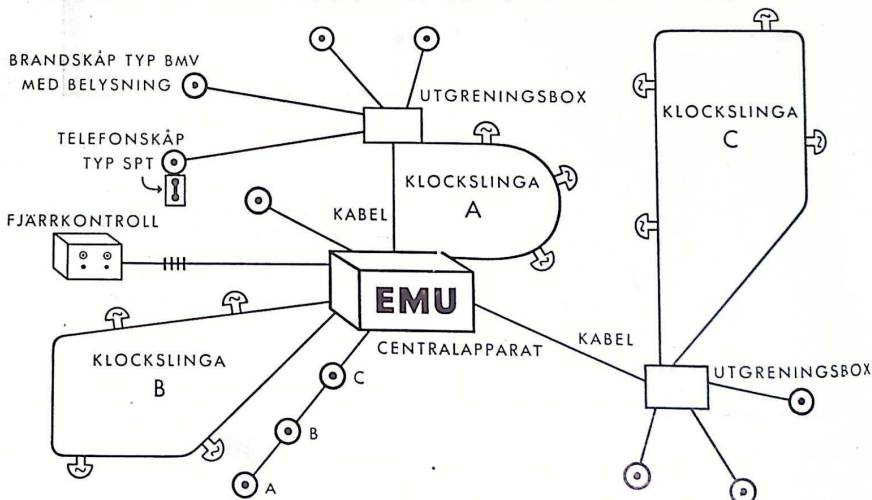
Systemet är godkänt av Kungl. Telestyrelsen för anslutning till förhyrda ledningar.

Systemet är helt vilströmkontrollerat och markerar skilda alarm- och felsignaler.

Varje brandskåp (telefonskåp) ansluts med direkta ledningar och markeras på centralapparatens med dubblade signallampor. Skilda ledningar för brandskåp och alarmklockor. Till varje brandskåpsgrupp kan anslutas 3 st. brandskåp.

Den stora fördelen med vårt system EMU grundar sig på dess lättskötthet samt att alla kretsar i vår centralutrustning äro vilströmkontrollerade.

Det har visat sig att de tidigare använda morsesystemens tid är passerad. Numera kräver brandkärer och allmänhet en direkt alarmering som inte kan missuppfattas. I detta avseende har vårt system fördelar framför övriga, speciellt vad det gäller obebakade stationer.

Principskiss å ledningsnät

AUTOMATISKT BRANDALARM AB

Tel. växel 338

MALMKÖPING

Postgiro 570 53

STOCKHOLM Tel. 32 08 88

SWEDEN

GÖTEBORO Tel. 19 15 55

Skulle röjningen vara besvärligare eller brist på folk råda, ökar man brandgatans vinkel mot brandfronten. Lägges brandgatan i 45° vinkel behöver man endast röja knappt 1,5 (1,4) längdmeter/min. Följande enkla minnesregel kan således användas.

Brandgata i 30° vinkel skall per tidsenhet räknat röjas dubbelt så många längdmeter som brandfronten rycker fram på samma tid. Vid brandgata i 45° vinkel räcker det om röjningshastigheten i gatans längdriktning är 1,5 gånger brandfrontens rörelsehastighet.

Vid måttlig brand möter det i praktiken inga större svårigheter att avgöra hur långt ifrån brandfronten, som man bör börja. Vid häftig brand är avgörandet svårare.

Brandfrontens ungefärliga hastighet.

Låg löpbrand rör sig vid svag vind en eller ett par meter per minut och vid hård sällan mer än 10 m/min. På öppna platser såsom stora hyggen, ljunghedar och grässlätter kan dock hastigheten i undantagsfall närma sig 100 m/min. Hög löpbrand rör sig sällan med större hastighet än 30 m/sek. Toppbrand, som i vårt land desto bättre är ganska sällsynt, kan stundom röra sig lika fort som en springande person.

I uppförslutning går branden fortare och blir bara häftigare. Därför är det alltid förmanligt att möta elden på plan mark eller ännu hellre i utförslutning, där den alltid blir svagare och rör sig långsammare. Även obetydlig lutning, t. ex. 1/10, inverkar märkbart på brandens hastighet.

Skyddsavbränning.

Skyddsavbränningen får ej förväxlas med moteld. Anläggande av moteld grundar sig på den värmesugning, som vid en större skogsbrand uppstår framför brandfronten. Sedan moteld anlagts kan den ej kontrolleras. Då skogsbranden och motelden möter varandra blir branden häftigare. Följden härav blir flera och större flygbränder, som ökar risken för kasteldar bakom försvarets rygg. Moteld är således ett riskabelt medel, som under inga förhållanden bör tillgripas av brandkärorna.

Till skillnad från motelden är skyddsavbränningen en metod, där den anlagda elden hålles under kontroll. Då skyddsavbränning

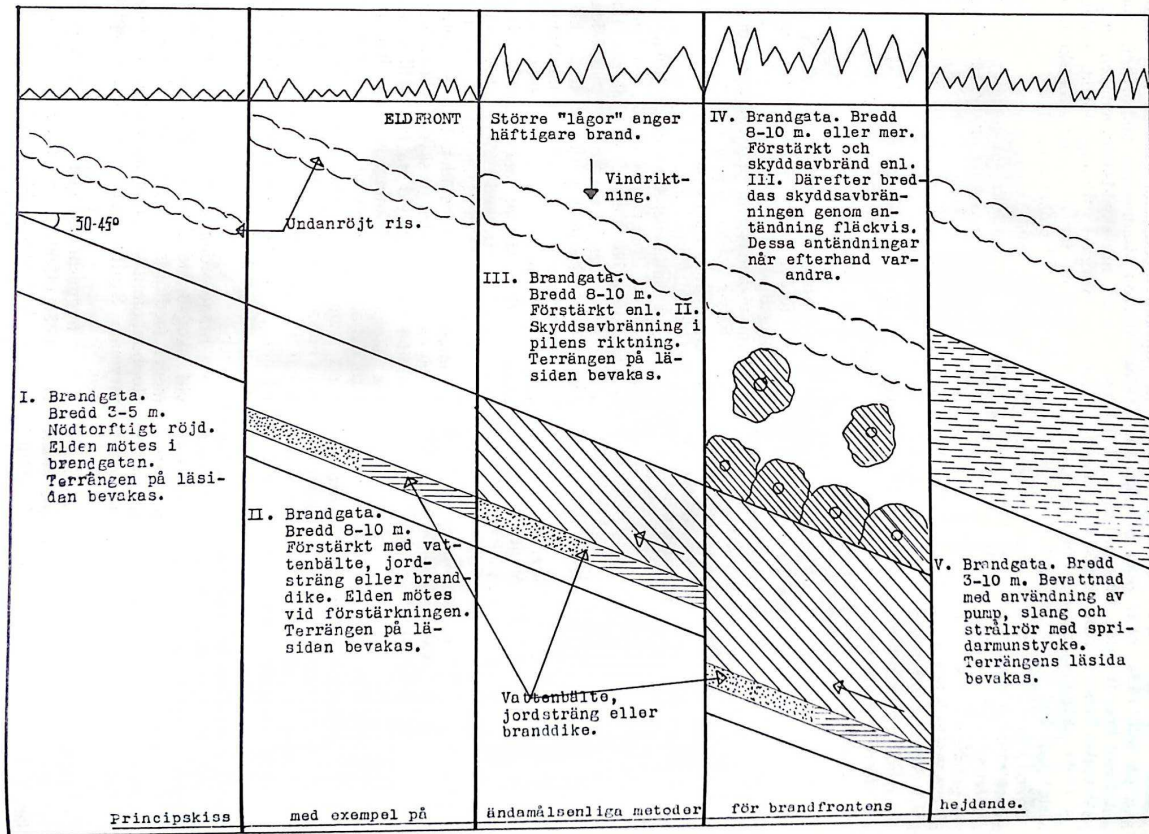
fått önskad bredd, kan gränsen mot vindsidan släckas åtminstone nödortfittigt, om man befarar att skyddsavbränningen möjligen kan övergå i ofrivillig moteld. Sådan släckning, som tar obetydlig arbetskraft i anspråk, är i allmänhet mycket lätt att genomföra med sopning.

Skyddsavbränning är ett utmärkt medel men den fordrar en viss teknik, ty den måste utföras snabbt och säkert, om den skall fylla sin uppgift. För att utföra skyddsavbränning behövs alltid ett stöd, som hindrar den gryende avbränningen att röra sig i vindriktningen. Lämpliga sådana stöd är jordsträng eller vattenbälte. Någon gång kan även ett branddike komma ifråga men på de flesta marker är branddike för tidskrävande för att med fördel kunna användas som stöd. En gångstig med lämplig sträckning kan stundom användas som stöd. Starkare hinder såsom vägar, vattendrag m. m. kan förstärkas och breddas i sin egenskap av eldhinder genom skyddsavbränning.

Ett gott tändmedel skall lämna brinnande spår efter sig. Från en näverlunta, som under förflyttningen lätt knackas mot marken, faller små brinnande näverbitar, som bildar liksom ett brinnande pärlband från vilket elden sprider sig. På så sätt går tändningen raskt. Ett brinnande risknippe, som släpas utmed marken, lämnar små brinnande kvistar efter sig. För att tända första näverluntan eller risknippet är det lämpligt att göra upp en mindre eld invid stödet. I fortsättningen begagnar man elden i skyddsavbränningsområdet för att få eld på tändmedlen. Vid två skogsbrandsläckningsövningar har jag låtit deltagarna tända med gräsknippen, insatta i en träklyka. Det gick utmärkt men man måste vara kvick i vändningarna. Vid ett annat tillfälle kom torr fjolårsvass till användning. När det är skogsbrandtorrt brukar det ej vara omöjligt att få tag i något som brinner.

På brandfordon, som avses att användas vid skogsbrandsläckning, bör dock tändmedel medföras, ty det sparar dyrbar tid. Hopbuntade näverluntor utan skaft tar ringa utrymme. Skaft hugger man på arbetsplatsen.

För hyggesbränningen avsedda hyggeständare är effektiva tändmedel men brandmännen bör under alla förhållanden även

I. Lättare brand.

Nästan i alla lägen — således även vid ganska svag brand — är det fördelaktigt att undanröja eller åtminstone reducera eller brännbara materialet framför brandfronten. Härigenom berövar man elden näring, vilket givetvis ökar släckningsstyrkans utsikter att stoppa branden. Börja strax utanför brandfrontens ena flygel. Vid god tillgång på folk eventuellt utanför båda flyglarna samtidigt. Bestäm brandgatans avstånd från och vinkel mot brandfronten. Vid svag brand räcker det att ge brandgatan en bredd av 3—5 m och lägga den någon eller några meter framför brandfronten i ungefär 30° vinkel mot densamma. Brandgatan rensas från torra ris och buskar, varjämte träd med lågt sittande grenar kvistas upp. Röjningsstoffet upplägges i en sträng mellan brandgatan och eldandet. Vid svag brand eventuellt i eller bakom eldandet.

Då elden när en på detta sätt nödortfött röjd brandgata blir den svagare av brist på näring och mötes i brandgatan av brandmanskapet, utrustat med ruskor, kvasstar och spadar.

II. Svårare brand.

Svårare brand fordrar mera omfattande förberedelser men principen är densamma. Brandfronten skall försvagas betydligt innan den angripes. Efter som hettan vid svårare brand ofta hindrar brandmanskapet att närma sig brandfronten, är förberedelser ett stycke framför densamma nödvändiga.

Brandgatan lägges längre från brandfronten, göres bredare och röjes grundligare. Större träd får i allmänhet stå kvar eventuellt uppkvistade. Röjningsstoffet lägges längre från brandgatan, minst 5 m. Om förhållandena medger kan brandgatan förstärkas med jordsträng eller vattenbälte, utlagt med strilkanna eller med spridarmunestycke anslutet till smalslang.

Grundtanken bakom denna teknik är följande. Då branden när den röjda brandgatan, blir den på grund av mindre näring svagare. När den sålunda försvagade branden når jordsträngen (vattenbälte) stoppas eldandets rörelse eller också försvagas det ytterligare. Här möts elden av släckningsmanskapet och drivs obevekligt tillbaka på de punkter där den lyckas bryta genom.

III. Svårare brand.

Skyddsavbränning är ett effektivt sätt att hejda brandfronten. Genom att bränna bort markvegetationen framför brandfronten berövar man den analkande elden all näring. Principen är enkel men kräver kunskap och färdighet både hos eldsläckningsledaren och släckningsmanskapet.

Sedan brandgatans läge bestämts röjes den åtminstone nödortfött; i låga och täta bestånd grundligare. Som stöd för skyddsavbränningen förstärkes brandgatan med jordsträng eller vattenbälte. Tändningen sker invid stödet. Roken från skyddsavbränningen blir efter en stund mindre besvärande på läsidan, om tändningen sker i pilens riktning, beroende på den stegade värmesugning, som de efter hand allt större lågorna från skyddsavbränningen åstadkommer. Stödet, som bevakas, hindrar skyddsavbränningen att röra sig i vindriktningen. Mot vinden sprider sig den anlagda elden långsamt och skapar därmed ett avbränt bälte som blir allt bredare. När skyddsavbränningen fått önskad bredd, släckes den på vindsidan.

IV. Svårare brand.

Vid stark bläst eller andra eldbefrämjande omständigheter kan det vara önskvärt eller nödvändigt att göra skyddsavbränningen särskilt bred. Vid stark vind kryper skyddsavbränningen långsamt i den önskade riktningen, d. v. s. mot vinden. Följaktligen tar det lång tid att erhålla den önskade bredden på skyddsavbränningen, om man låter den sköta sig själv. Som följd härav måste brandgatan läggas långt ifrån brandfronten. Man skulle med andra ord nödgas ge upp mycket mark.

Bränningen kan emellertid påskyndas. Skyddsavbränningen igångsättes mot ett stöd enligt III. När skyddsavbränningen fått en bredd, som ungefär motsvarar brandgatan-tänder man fläckvis några meter framför den linje, skyddsavbränningen nått. Lämpligt avstånd mellan antändningarna är 3—5 m. De antända fläckarna vidgar sig o. brinner ihop dels med varandra dels med det förut skyddsavbrända området. Genom fortsatt fläckvis antändning med succesivt ökade avstånd mellan antändningspunkterna, kan breddningen snabbt vidgas.

V. Brand där sprutor och slang med fördel kan användas.

År området framför brandfronten jämförelsevis fritt från torra kvistar, buskar och träd med lågt ansatta grenar, kan brandgatan nedfuktas direkt utan några förberedelser. Om detta icke är fallet, bör brandgatan rensas nödortfött. På mycket risbelagd mark fastnar nämligen för mycket av vattnet ovanpå riset och när ej markvegetationen. Buskar och lågt sittande grenverk utgör även hinder för jämn nedfuktning av markvegetationen. Längs de torra stråk, som härigenom uppstår, söker sig elden fram och vållar bevakningsmanskapet på brandgatans läsida mera och besvärligare arbete än den vanligen rätt enkla röjningen.

För att bevattningen skall gå snabbt, är den viktigaste detaljen, att slangutläggningen organiseras så att slang ligger utlagd och beredd för anslutning, då slangledningens skall förlängas. Det är lämpligt att avdela ett särskilt befäl, som svarar för denna detalj. Snabbhet och rörlighet är här liksom vid all skogsbrandsläckning av största betydelse. Invid brandgatan bör därför smalslang med spridarmunestycke användas.

Brandalarmering inom landsbygds-kommuner

Automatiskt Brandalarm AB beskriver här sitt system.

Med tanke på den kommande automatiseringen på landsbygden utgör Televerkets tekniska utrustning en sårbar och känslig del av en brandalarmeringsanläggning, och under krigsfara ställer det sig ganska svårt att bevaka landsbygdens alla automatstationer. Av denna orsak bör man, enligt vår uppfattning, helst ordna alarmeringen av brandmän med särskilda alarmklockor, inkopplade i separata vilströmskontrollerade klockslingor, utförda med vanlig blanktrådsledning. Dessa är lätta att underhålla och reparera samt helt oberoende av andra ledningsnät. Om det är möjligt, bör utgående larm uppdelas på tre av varandra oberoende klockslingor. Se bild 1.

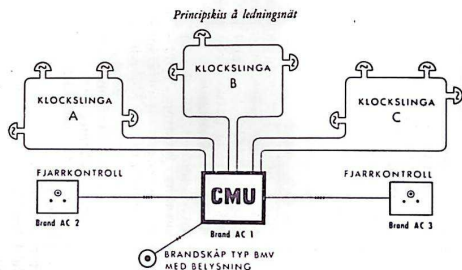

Bild 1.

Centralapparaten typ CMU placeras på brandstationen eller på "Brand-ac". Är densamma helt obebakad skall en eller två fjärr-

lära sig att begagna enkla medel gjorda av materiel, som anträffas i närheten av brandplatsen. Att tända med tändstickor går alldeles för långsamt.

På föregående uppslag har med skiss och korta förklaringar schematiskt åskådliggjorts metoder, som i olika lägen kan vara lämpliga för brandfrontens hejdande.

Har man väl satt stopp för brandfrontens framfart bör brandstyrkan kunna få elden helt under kontroll. Eldbandets spridning i brandområdets flanker och rygg är betydligt lättare att komma till rätta med och kan i allmänhet utan särskilda förberedelser ge-

nomföras medelst sopning med ruskor (kvastar) ev. kompletterade med utläggning av jordsträng eller vattenbälte invid eldbandet. Sedan brandens spridning hejdats i alla riktningar måste den vunna brandgränsen säkras och det avbrända området eftersläckas och bevakas. Det skulle föra för långt att här gå in på säkringens och eftersläckningens detaljer.

Den som önskar sätta sig grundligare in i skogsbrandsläckningens teknik hänvisas till broschyren "Skogsbrandsläckningsteknik", som kan rekvideras från Svenska Brandkämparnas Riksförbund.

Brandförsvarmål i Regeringsrätten 1948

7. (Dnr 131/1948 Inr-dep.)
Ang. föreläggande ett vidtagna vissa brandskyddsåtgärder.

Hos Länsstyrelsen i Jämtlands län anhöll brandsynenämnden i Jämjö socken — under förmälan att A. Persson vid brandsyn den 19/4 1947 inom honom tillhöriga fastigheten Flakullagården i Jämjö socken ålagts att senast den 15/6 1947 ommura 2 rökstockar men att vid efterbesiktning den 18/6 1947 konstaterats, att några åtgärder i angivna hänseenden ej vidtagits — att länsstyrelsen vid lämpligt vite måtte ålägga klaganden vidtagna förelagda åtgärder. Länsstyrelsens resolution den 11/11 1947, fann med stöd av 35 § 1 mom. 2:a st. brandstadgan skäligt föreläggande klaganden vid vite av 100 kr, att därefter ifrågavarande fastighet åter användes såsom bostad, dessförinnan hava ommurat rökstocken från köket och rökstocken åt norra rummet. Regeringsrätten: ej ändring.

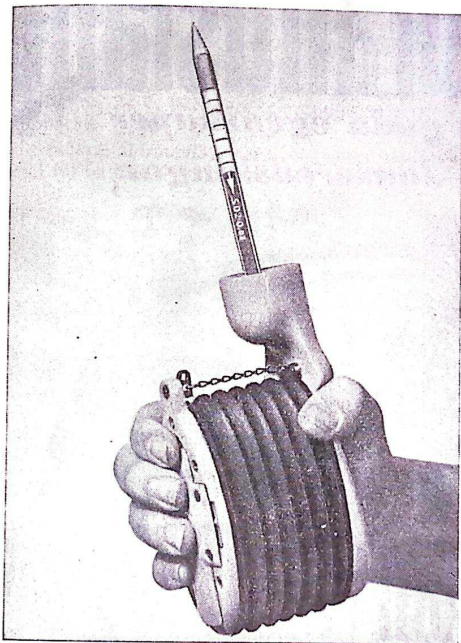
8. (Dnr 156/1948 Inr-dep.)
Ang. föreläggande av brandsynenämnd.

Vid brandsyn den 12/5 1947 inom de Tväräländs

Dräger gasspårningsapparat

för undersökning av gaser i luften

Användningsområden:

1. för att övervaka att i arbets- och lagerutrymmen ej förekommer hälsofarliga gaser;
2. för att söka rätt på läckage på gasledningar och -behållare;
3. för att fastställa gasförluster i driften, t. ex. i återvinningsanläggningar;
4. för att identifiera obekanta gasformiga föroreningar i luften.

Provrör för följande gaser finnas:

Alkohol
Ammoniak
Bensol (2 typer)
Cyanväte (2 typer)
Klor
Koloxid
Kolväten
Nitrosa gaser
Kviksilverånga
Fosgen
Svaveldioxid
Kolsvavla (2 typer)
Svavelväte
Trikloretylén
Vattenånga.

Ytterligare provrör för andra gaser förberedes.

En behändig apparat för snabba och tillförlitliga prover.

Levereras komplett i fodral av plåt med 20 st provrör för någon av ovanstående gaser.

Begär offert och närmare upplysningar!

BICAPA
STOCKHOLM

BIRGER CARLSON & Co AB

Kaptensgatan 6
STOCKHOLM Ö

Telefon (växel): lokalsamtal 67 91 30
rikssamtal 62 49 56, 62 49 92

Jonsereds tillverkar även

76^m/_m(3") brandslang

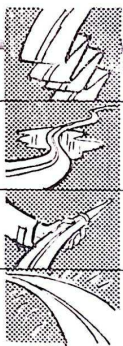
*med samma goda egenskaper
som övriga Jonseredslangar*

mjukbehandlad
och krympt

effektivt
impregnerad
mot röta

extra vattentät

stor spräng-
styrka

Det lönar sig bäst
såväl ur ekonomisk som ur
säkerhetssynpunkt att köpa
högsta kvalitet brandslang:
Jonseredslangen med ga-
rantimärket 2 blå ränder.
Följande dimensioner till-
verkas:
25, 32, 38, 51, 63 och 76
mm

Se här protokoll

från reguljär provning av 76 mm:

Läckage på 5 m:s provlängd:

10 kg tryck under 1 min.:	0.00 liter
15 " " " 1 " "	0.01 " "
20 " " " 1 " "	0.04 " "
25 " " " 1 " "	0.05 " "

Slangen sprängdes först vid 40 kg:s tryck

Auktoriserade återförsäljare:

Brissmans Brandredskap, Halmstad
AB Henrikssons Brandredskap,
Stockholm — Göteborg — Malmö
— Sundsvall — Jönköping
Odenius AB, Göteborg
AB Pumpindustri, Göteborg —
Stockholm

Jonsereds
där tradition förenas med modern teknik

kontrollapparater (FKA) anslutas och placeras vid alternativa "Brand-ac".

Centralapparaten är utrustad med motordriven signalgivare, kombinerad med handdrift, vilket gör utgående larm helt oberoende av all strömförsörjning.

Till centralapparaten skall vidare anslutas ett brandskåp, placerat utomhus vid brandstation eller annan lämplig plats i samhället. Brandskåpet är avsett att användas av allmänheten för avgivande av direkt brandalarm till brandmännen. Systemet är helt vilströmskontrollerat och markerar skilda alarm- och felsignaler på centralapparaten och fjärrkontrollapparaten. Komplet utrustning omfattar centralapparat (CMU), signalgivare (hand- och motordriven), NIFE-batteri 24 V, likriktare, alarmklockor (AKP) samt fjärrkontrollapparater (FKA).

För enklare alarmanläggningar finns en centralapparat typ URA, avsedd för endast en klockslinga. Se bild 2.

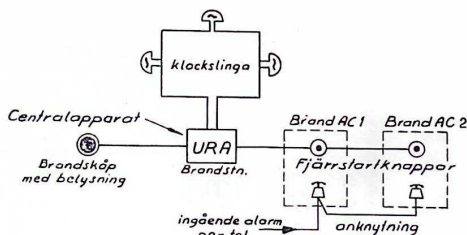

Bild 2.

Även detta system är helt vilströmskontrollerat och medger anslutning av ett brandskåp samt en eller flera fjärrstartknappar. Utgående larm sker över en signalgivare av samma typ, som i ovan beskrivna system CMU. Då hela utgående larmet ligger kopplat i en klockslinga, bör säkringsapparater inkopplas, vilka medger signalgivning även vid trådvbrott. I system CMU kan även klockslingorna förses med säkringsapparater.

På sådana platser (rena landsbygden), där det ej är tänkbart med klockslingor till brandmännen, bör utgående larm ordnas med lufttyfon av tremulerande typ, avsedd speciellt för brandalarm.

Tyfonen kopplas via en elektrisk utlösningventil till ett kompressoraggregat (ev. högrtryckstuber). Se bild 3.

Över ett särskilt startrelä kan ett antal fjärrstartknappar anslutas. Dessutom kan även brandskåp placeras utomhus vid exempelvis brandstation och övriga startknappar vid de olika "Brand-ac"-platserna.

Ovan beskrivna system för utgående alarmering kan i de tre olika alternativen fjärrstartas medelst speciell telefonapparat, som är inkopplad på vanlig abonnentledning i Televerkets automatiserade telefonnät. (Hemliga telefonnummer med speciell säkerhetsanordning.)

Kooperativa handelsförening n. p. a. tillhöriga fastigheterna Granö 2° och 2° i Granö municipalsamhälle anmärkte brandsynmännen i municipalsamhället, att taket å en ut-husbyggnad, vilket tak ut-gjordes av spåntak, vore eldfångt, samt beslöt åläg-ga föreningen att före e-fterbesiktning i september 1947 lägga nytt tak av hårt material å samma byggnad. Länsstyrelsen i Västerbottens län, där för-eningen anförde besvär un-der yrkande att, enär ut-husbyggnaden i en nära framtid komme att rivas och nybyggnad verkställas, brandsynenämndens beslut måtte upphävas samt hem-ställde att befintlig takbe-läggning finge användas tills vidare, utslag den 23/8 1947, fann vad föreningen anförte icke föranleda änd-ring i klandrade beslutet, dock att den tid, före vil-ken brandsynenämndens föreläggande skulle vara fullgjort, bestämdes till den 1/6 1948.

Regeringsrätten: ej änd-ring i länsstyrelsens utslag, dock att den tid, före vil-ken föreläggandet skulle vara fullgjort, bestämdes till den 1/1 1949.

9. (Dnr 174/1948 Inr-dep.)
Ang. föreläggande vid brandsyn.

Enligt protokoll den 12/6 1947 över förrättad brandsyn inom *L. Forséns dödsbo* tillhöriga fastighe-ten med adressn: 10 vid Fahlgrens-gatan i Karlstad förelade vederbörande brandsyneförrättare kla-gandena att senast den 15/7 1947 hava utfört om-läggning av de elektriska ledningarna, enär desam-ma icke kunde godkännas för fortsatt drift. *Länssty-relsen i Värmlands län*, där klagandena anförde besvär under yrkande, att befintliga elektriska led-ningar måtte få användas tills vidare, utslag den 1/12 1947, fann ej skäl va-ra anför, som borde för-anleda ändring i klandra-

Detta förfaringssätt kan rekommenderas, då det blir alltför långa ledningsdragningar till de olika fjärrstartapparaterna.

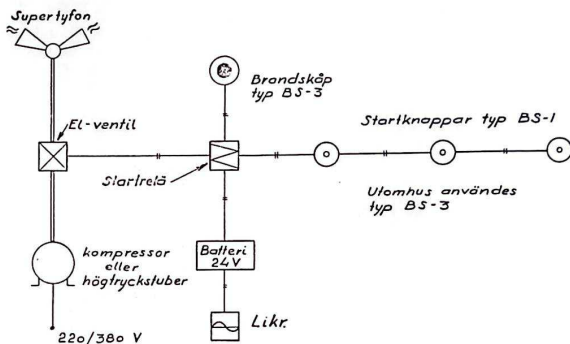

Bild 3.

Ingående alarmering.

I de flesta fall sker ingående larm genom att man ringer "Brandkåren" på den vanliga rikstelefonen och ibland gives larmet direkt från exempelvis ett brandskåp.

Brand-ac.

På platser, där man ej har automatiserad telefonstation, finns det nästan alltid en växeltelefonist, som kopplar samtalet till brandchefen eller också slår larm direkt från telefonstationen. Den manuell telefonstationen har på detta sätt fungerat som "Brand-ac" och något särskilt telefonnummer har man ej behövt tänka på, utan växeltelefonisten kopplar samtalet till rätt person, när man begär "Brandkåren".

Vid övergång till automatiserad växelstation i ett samhälle, försvinner också dess funktion som "Brand-ac", och för många kommuner uppstår det stora problemet: VAR SKALL BRAND-AC FÖRLÄGGAS?

Kan man ej i samhället ordna någon ständigt bevakad plats, som är lämplig att fungera som "Brand-ac", bör man anlita några av brandbefälet att fungera som "Brand-ac".

Det senare förslaget är inte alltid så tilltalande för brandbefälet, genom att det medför drygare jourtjänst för passning av telefon. Men det innebär stora fördelar, dels att den person som ringer in anmälan om eldsvåda, kommer i direkt kontakt med brandbefälet och kan meddela adress och eldsvådans storlek, vilket medför att

de beslutet, dock att den tid, inom vilken föreskrivna åtgärder skulle vara vidtagna, av länsstyrelsen bestämdes till den 15/1 1948. *Regeringsrätten*: ej ändring, dock att den tid, före vilken ifrågavarande åtgärder skulle vara vidtagna bestämdes till den 1/9 1948.

10. (Dnr 175/1948 Inr-dep.) Ang. föreläggande vid brandsyn.

Vid brandsyn den 8/4 1947 inom *Anna Maria Nilsson* tillhöriga fastigheterna nr 10—19 inom kv. Rådjuret i Veberöds municipalsamhälle anmärkte *brandsynenämnden* i municipalsamhället, att allt trävirke i övre våning- en i samtliga fastigheter ej vore på behörigt avstånd avskilt från skorsten enligt byggnadsstadgan samt beslöt förelägga klaganden att senast den 1/8 1947 ha va vidtagit åtgärder för rättelse härutinnan. *Länsstyrelsen i Malmöhus län*, där klaganden anförde besvär, resolution den 3/9 1947, lämnade, enär klaganden icke anförde skäl av beskaffenhet att böra föranleda ändring i klandrade beslutet, besvären utan bifall. *Regeringsrätten*: ej ändring i länsstyrelsens resolution, dock att den tid, då brandsynenämndens föreläggande senast skulle vara fullgjort, bestämdes till den 1/10 1948.

11. (Dnr 200/1948 Inr-dep.) Ang. föreläggande att anordna branddamm

Länsstyrelsen i Åltsborgs län, på förslag av länsbrandinspektören i länet resolution den 31/1 1947, fann under åberopande av 7 och 16 §§ brandlagen skäligt ålägga *Herrljunga municipalsamhälle* vid vite av 1.000 kr. att senast den 31/12 1947 å ett vart av följande tre ställen, nämligen i närheten av Fabriksgatan 31 A, Järnvägsgatan 3 och landstingets arbetshem, hava anlagt en branddamm

TEMPEX ELDSKYDDSKLÄDER ha imponerat på expertisen!

Vid realistiska prov i Stockholm, Helsingfors och Köpenhamn har
TEMPEXMATERIALETS enastående egenskaper utsatts för svåra prov.

TEMPEX-skyddade brandmän passera genom eldråd

OBS! Vid detta prov deltog på eget initiativ en brandman, som tidigare ej vare sig sett eller provat TEMPEX-dräkten.

TEMPEXUTRUSTNINGARNA

äro lätta och smidiga — vikt å brandmannautrustning c:a 4 kg —
reflektera värmestrålarna c:a 95 %
isolera mot mycket höga yttre temperaturer, så att temperaturen under TEMPEX-
dräkten endast är 38—40° C
äro hållbara och okänsliga för vatten, skum etc.
finnas i praktiska modeller för brandkärer och industrier.

Rådgör med oss redan i dag om ett för Eder personal lämpligt TEMPEXSKYDD.

Ensamförsäljare i Sverige för TEMPEX original skyddskläder:

HENRIKSSONS BRANDREDSKAP

STOCKHOLM
Tel. 20 78 22

GÖTEBORG
Tel. 11 70 74

MALMÖ
Tel. 97 59 42

SUNDSVALL
Tel. 129 89

JÖNKÖPING
Tel. 790 87

-23 -24 -25

Firman grundad 1828

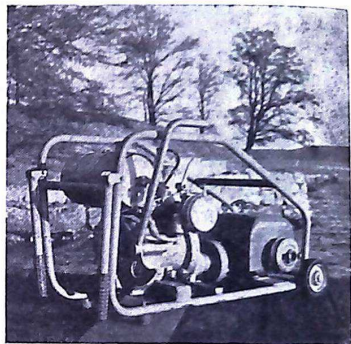
Tempus 7/200 ännu mer lätthanterlig

Tempus Motorspruta förses nu utan pristillägg med hjul och nedfällbara körhandtag, och på så sätt kan en man lätt skjuta den. Men Tempus Motorspruta är även ur andra synpunkter lätthanterlig. Observera automatisk evakuering, smörjning, kylning och hastighetskontroll. För att starta den behövs man bara öppna bensinkranen, choka och dra i den bekväma startspaken.

Det höga trycket 7—9 kg/cm² gör att man kan ha stora nivåskillnader och andra tryckförluster utan att munstyckstrycket blir för litet.

Skriv idag efter prospekt med tekniska uppgifter.

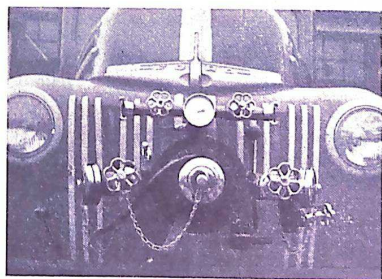
Nytt!

AB SVENSKA TEMPUS
KUNGSGATAN 38 — STOCKHOLM — TEL. 111835

NYHET

Liten Frontpump-Centrifugalpump

för

900 lit/min vid 9 kg/cm² och
2000 motorvarv.

Med avgasevakivering och syn-
kroniserad koppling (patente-
rad) till motoraxeln.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag

LÅNGBRO

Tel. växel 101 74 - 101 78 - 162 78

1954 års konsulentmöte

En pågående utredning hade föranlett att 1954 års brandkonsulentmöte kunde hållas först den 8—9 mars i år i Jönköping. Innan det mötet öppnades på morgonen den 8, kunde värden på stället, brandchefen Gösta Thorö, i välkomsthälsningen till konsulenterna avslöja, att det var nästan på dagen 101 år sedan en förödande brand började just på den plats konsulenterna nu var samlade. Genom den branden ödelades en stor del av Jönköping. Men därigenom skapades också förutsättning för att årets konsulentmöte kunde avhållas i så trevliga lokaler, som Stora Hotellet har att bjuda.

När förbundsdirektören Arne Hegen öppnade mötet såg han framför sig inte endast ca 40 brandkonsulenter från hela landet utan också — som alltid vid dessa möten — "brandprofeten nr 1" rektor Torsten Mohlin, och dessutom bl. a. den nye riksbrandinspektören Ingvar Strömdahl — flitigt i elden och livligt uppskattad inte minst för sin saklighet — och standardiseringsingenjörerna Folke Clæsson och Rune Fridlund, som med stort intresse lyssnade på de livliga diskussionerna och även vid åtskilliga tillfällen

gjorde inlägg. Huvudfrågan vid mötet gällde nämligen standardiseringen av brandmateriel.

Standardiseringen av brandmateriel huvudfråga.

Som grund för standardiseringsdiskussionen låg en av ett utskott inom SMS:s specialkommitté nr 36 utarbetad PM, i vilken man "rullat upp" samtliga ingående element för vattentransport till en brandplats med utgångspunkt från de vattenkapaciteter, som bör kunna erhållas vid munstycket. Strålrör och munstycksdiametrar, slangkopplingar, och -konstruktioner, grenrör, (även lämpade att "siamesa"), brandpumpar och sugslangar, allt detta har man nu uppe till omprövning, och allt diskuterades livligt och länge bland konsulenterna. Utskottsordföranden, riksbrandinspektören Strömdahl, serverade sakliga och friska synpunkter på problemen. Diskussionsvilligheten var, som nämnts, också stor, och diskussionen pågick en hel dag med uppehåll endast för en lunch, vid vilken Jönköpings stad välvilligt stod för värdskaftet.

På kvällen samlades alla på Allmänna Brand-Heros huvudkontor, där lokalerna och den förnäma tekniska utrustningen demonstrerades och med intresse studerades, innan Bolaget även visade sin gästfrihet vid en förnäm måltid.

Under måltiden skrev brandchefen Stig Hultman ett "icke fullt sanningsenligt" protokoll från dagens förhandlingar. Stämningen steg åtskilliga grader vid föredragningen av protokollet, ur vilket vi saxa:

"Ånys samlades så landets brandrådgivare i

jourhavande brandbefäl lättare kan bedöma läget och avpassa brandstyrkan därefter.

Något standardsystem för ordnande av "Brand-ac" finns ej, utan detta problem måste ordnas från fall till fall, beroende på kommunens storlek och läge samt befintliga eller planerade gränser för automatnätet.

rymmande minst 100 kbm. Regeringsrätten: ej annan ändring i länsstyrelsens resolution än att den tid, då ifrågakvarande branddammar senast skulle hava anlagts, bestämdes till den 1/1 1949.

A. Hedin.

Stig G. Holmberg.

staden, som i motsats till Kalmar lät sig brännas ner till grunden.

Rikssprutchefen RVO (ej IOGT) inledde med förslag till standardisering av sprutstrålarna från det normala till 16 st (1 a, b, c, +2 a, b, c) såväl spridda som ospridda med fjädrar och förlängningar, jämte privatverkade i lyxförpackning = obegripliga för andra än yrkessprutare.

Moberg förklarade så frånvarande, att slanghopsättningen ej gick ihop. Skåne klagade på snön och Kiruna på grus och lera, som gjorde koppingarna hala resp. stråva, vilket medförde att många hus lyckligt brann ner till grunden under deras befäl.

Båda voro oense och Ejdevik talade om Vingåker.

Man pratade därefter om slang. Engqvist, som under stadens lunch suttit bredvid hedersledamoten i logen "Hoppets stjärna" talade om mat m. m., och efter 2 timmar enades man om att det hela ej hade någon som helst betydelse.

Luftchefen från Kalmar blev glad, när rikssprutchefen drog upp sprutfloran. Han vägrade dock att använda sin gamla trädgårdsslang. En livslång erfarenhet hade lärt honom att han, åtminstone vintertid, hade tillgång till en, visserligen klenare men dock effektivare, varmvattenslang, för vilken han krävde standardisering.

Dagens förhandlingar avslutades med en större uppvisning av stadens brandcorps, som visade en del olika sprutstrålar. En av dessa var flera meter lång.

Andra dagens förhandlingar.

Vice brandchefen Ragnar Brodell var livligt i elden under konsulentmötets andra

dag. I ett intressant bildsvep redogjorde han för pågående försök att förbättra släckningsmetoderna genom rationellare materiel. Han visade också en film, som tagits vid de pågående försöken.

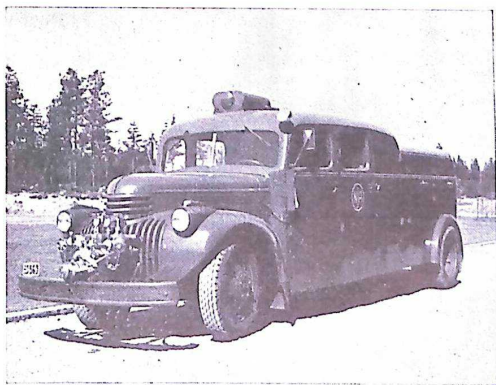
Brandkonsulenten Folke Rosenberg höll därefter ett klarläggande inledningsanförande över ämnet "Vad önskar länsförbunden av SBR för effektivisering av utbildningea?" Denna stora och för verksamheten så vitala fråga beslöt mötet — av tidsnöd — låta vila till nästa konsulentmöte, som beräknas äga rum i höst. Det ärendet torde då bli huvudfrågan.

Så var det dags för konsulenten Fred Ramqvist att lämna redovisning för resultatet av 1954 års pumpkontroll, som omfattat 2.825 pumpar. Av provningen kan många lärdomar dragas, men dystert är att inte mindre än 203 pumpar vid kontrollen visat sig vara i icke driftdugligt skick!

En del interna frågor behandlades sedan — och även tidskriften var uppe till diskussion — innan Jönköpings läns Brandförsäkringsbolag inviterade samtliga på lunch. Och så avslutades konsulentmötet med ett intressant besök på Jönköpings Vestra Tändsticksfabrik innan samtliga skingrades och vände åter till hemorterna runt hela landet.

Ek.

Till salu

BRANDBIL

märke Chevrolet 1946 års modell, 90 hkr. Frontpump av Rubergs fabrikat. Kapacitet 2200 lit/min. vid 9 kg. Vattentank ca 1000 liter. Säljes på grund av omorganisation av vår industribrandkår.

**NORRBOTTENS JÄRN-
VERK AKTIEBOLAG**

Luleå

Tel. 104 80

Jag dök från Danmark till Sverige

Av Jan Ubre, Köpenhamn.

Vid allt flera av våra större brandkårer utbildas grodmän. På begäran inför vi här utdrag ur en artikel i "Dräger-Hefte" om en "långdykning" med grodmansutrustning.

Under sommaren 1953 hade jag tillfälle att i samband med efterforskningar för danska marinen och flygvapnet praktiskt använda den av mig uppfunna styrbara "undervattensparavanan".

"Paravanan" (från paravent=vindskärm) består i princip av en skyddsskärm, som medelst en lina bogseras av ett fartyg eller motorbåt. Dykaren håller sig fast i skärmens två handtag och är skyddad mot inverkan av strömning. Han använder paravanan icke endast som djuproder utan även som sidoroder. Dykaren reglerar nämligen djupet medelst paravanan så att han tydligt ser havsbotten och girar dessutom pendlande ut efter båda sidorna. Han bearbetar sålunda ett brett band av havsbotten och kan iakttaga ett betydligt större område, än om han enbart skulle röra sig långsamt i fartygets kölvatten.

Tillsammans med min medarbetare, brandinspektören Jörn Forchhammer och mitt utrustningsbiträde J. Glaftey, planerade jag det senare så vitt omtalade distansdykarförsoket från Danmark till Sverige över en sträcka på 17 kilometer. På sina håll menade man, att en sådan dykning icke skulle gå att genomföra. Strömmen, kylan och den lilla dykarapparatusens känslighet skulle snart sätta dykaren ur funktion, ja bringa honom i direkt livsfara.

Det svenska brandväsendet hade sedan en längre tid sysslat med tanken att inför en dykartjänst med "Kleintauchgerät" vid de skilda kårerna längs svenska kusten. Man var på grund härav mycket intresserad av utgången av mitt dykningsförsök till Sverige, emedan man härav kunde samla erfarenheter för anskaffningen av dykarutrustningar. Det svenska brandväsendet hade därför även lovat att sörja för mottagandet i den svenska landningsshammen Landskrona. Man ville fara oss till mötes och inrätta en

radiosändare på vårt fartyg — en mindre motorbåt — så att vi vid dykningens sista avsnitt kunde stå i förbindelse med brandkårens huvudstation i Landskrona.

Tillsammans med mina medarbetare startade vi från hamnen Taarbæk den 4 oktober 1953 kl. 9 och styrde mot Sverige. Vattnet var kallt och i sundet gick vågorna höga. Detta lovade inte gott för experimentet, men jag var nu fast besluten att genomföra det.

På motorbåtens ena sida hade jag anbragt en dykarstege, som skulle sitta fast där under hela överfarten; erfarenheterna vid paravandykning på sommaren hade visat, att man då vågorna gick höga ofta hade rätt stora svårigheter att komma ombord, för den händelse man av en eller annan anledning nödvändigtvis måste dragas ombord. På fartygets styrbordssida låg bogserlinan. Den gled ungefär midskepps i sjön och hängde så ned 10 meter. För att hålla undan bogseringslinan hade vid repändan anbringats en vikt på c:a 40 kg. I mitten mellan vattenytan och vikten skulle sedan paravanan anbringas.

I början av dykningen höll jag mig direkt under fartyget, men sjön blev så småningom så hög, att jag flera gånger nästan stötte i propellern. En gång var jag så nära att träffas av propellern, att jag måste stöta ifrån mig med handen. Som tur var fick jag tag i rodet att gripa fast i tills faran var över.

Så småningom, allteftersom det blev djupare, lämnade jag min position under skeppets köl och gled ner i djupet. På 8 meters djup var allt stilla och lugnt, endast bullret från fartygets motor nådde mig och fick mig att minnas att jag trots allt icke var helt ensam. Jag kunde svagt urskilja fartygets köl uppe vid ytan — men då och då försvann den, när de kraftiga sjöarna lyfte upp den lilla farkosten. Jag följde en

lång tid havsbotten; musselbankar och tångformationer växlade med järnrester — reminiscenser från det sista kriget.

Sedan måste paravanan på grund av den grova sjön uppgivas. Som en följd av strömmarna hade skepparen svårigheter att hålla fartygets kurs. Han måste ständigt kryssa för att inte driva mot söder. Dessa rörelser slungade min paravan upp och ned med en sådan kraft, att jag flera gånger närapå hade förlorat såväl dykarglasögon som bitmunstycket. Vädret hade nu antagit en så svår karaktär, att det riktigaste väl hade varit att uppges försöket. Men lyckligtvis hade jag ingen riktig aning om de besvärigheter, man hade ombord för att genomföra färden, och jag hade bestämt mig för att slutföra saken. I stället för paravanan begagnade jag då min bogserlina. Denna metod hade jag även använt mig av ett par månader tidigare, när vädret var alltför hårt. Bogserlinan erbjuder i någon mån samma möjligheter som paravanan, dock kan man inte svinga sig ut åt sidorna och rörelserna upp mot ytan och ner mot botten går betydligt långsammare.

Min dykapparat fungerade utmärkt — jag förbrukade endast en ringa mängd syre. Jag hade tid att göra iakttagelser på min apparat, iakttagelser som jag själv och andra sedermera kommer att kunna dra nytta av. Jag kontrollerade ständigt syrettrycket och min vattentäta klocka gjorde värdefulla tjänster. Jag dök så att jag alltid kunde se

botten. Men plötsligt försvann den — det blev svart under mig, jag måste gå djupare. Då fann jag botten åter under mig, jag skulle tro att djupet uppgick till c:a 25 meter.

Jag vred ständigt huvudet åt alla håll och orienterade mig om förhållandena på botten under mig, och jag måste återigen konstatera, huru rörlig man är med den lilla dykarapparaten. Här var jag så gott som oberoende av yttre förhållanden, ingen stel luftslang förband mig med ytan och jag var ej störd av några blystövlar, som ständigt suger sig fast i slammet på botten och rör upp allt omkring så att det blir nattsvart. Torskarna följde mig ständigt på vägen. Flera blev så nyfikna att de helt gled över mina dykarglasögon för att få en blick från den underliga varelse, som avlade ett besök på deras territorium.

Jag hade nästan glömt bogserbåten på ytan när plötsligt en skugga dök upp vid min sida. Den närmade sig med stor hastighet, och när den befann sig direkt vid min sida upptäckte jag, att det var förtöjningen till en ljus- och ljudboj någonstans på ytan. Förtöjningskättingarna gungade hit och dit i vattnet. Hade de gripi tag i min utrustning, skulle jag ha ryckts bakåt av strömmen. I hast vred jag mig över till andra sidan, men i samma ögonblick träffade bogserlinan min arm med ett kraftigt slag.

Jag såg något slinka förbi mig i vattnet — det träffade dykarglasögonen och for i

LINNEBRANDSLANG

KVALITET "SUPER"

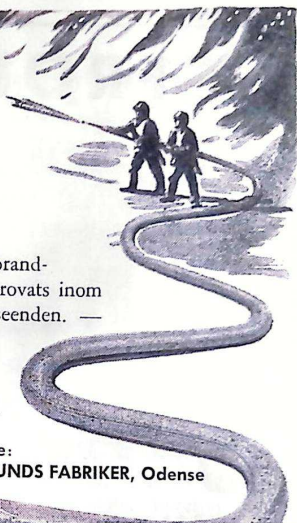
— att lita på — att slita på
när det verkligen gäller

STYRKA • TÄTHET • SMIDIGHET

— det är de tre viktigaste egenskaperna hos en perfekt brandslang. Kull & Hallbergs KH "Super" brandslangar har provats inom svenskt brandväsende och befunnits fullgoda i alla avseenden. — Tillverkas av förstklassiga råvaror. Vävningen sker i rundvävstolar av modernaste slag.

Slangarna äro rötbehandlade, mjukbehandlade, krympta och provtryckta.

Tillverkare:
AB ROULUNDS FABRIKER, Odense

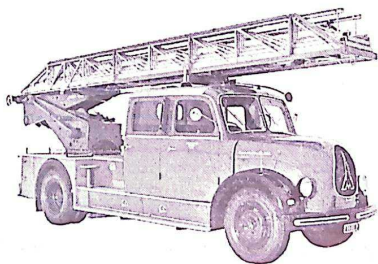

KULL & HALLBERGS HANDELS A.B.

Huvudkontor i Halmstad, Tel. 186 00

Avdelningskont. i Stockholm, Karlbergsvägen 20, Tel. 30 73 07 • Avdelningskont. i Malmö, Frihamnsallén, Tel. 205 34

V Ä R L D S M Ä R K E T M A G I R U S

Stockholms Elverks senaste Magirusstego med originalkarosseri, 25 m stlghöjd, monterad på Magirus Deutz dieselmotor, luftkyld.

L U C E M A A B

GENERALREPRESENTANT FÖR SVERIGE - NYBROKAJEN 7 STOCKHOLM

TEL. 21 00 38, 21 09 26

KLÖCKNER-HUMBOLDT-DEUTZ AG
WERK ULM-ULM-DONAU

MASKINSTEGAR

LEVERANSER 1949—1955

Stockholm: 4 st. med 30 m. stlghöjd

Stockholms

Elverk: 1 st. med 25 m. stlghöjd

Göteborg: 1 st. med 26 m. stlghöjd

Göteborgs

El-verk: 1 st. med 18 m. stlghöjd

Malmö: 1 st. med 30 m. stlghöjd

Norrköping: 1 st. med 30 m. stlghöjd

Örebro: 1 st. med 30 m. stlghöjd

Västerås: 1 st. med 30 m. stlghöjd

Linköping: 1 st. med 30 m. stlghöjd

Karlstad: 1 st. med 30 m. stlghöjd

Östersund: 1 st. med 26 m. stlghöjd

Selma-

Sundbyberg: 1 st. med 25 m. stlghöjd

Uddevalla: 1 st. med 30 m. stlghöjd

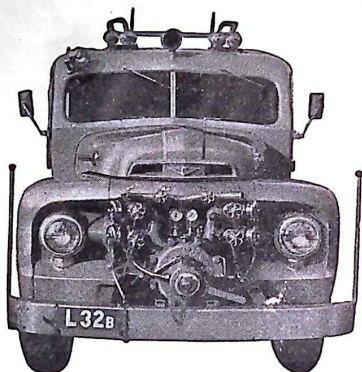
Trollhättan: 1 st. med 25 m. stlghöjd

Sandviken: 1 st. med 25 m. stlghöjd

Söderhamn: 1 st. med 25 m. stlghöjd

Karlshamn: 1 st. med 30 m. stlghöjd

FRONTPUMPAR

för upp till 2600 lit/m
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakuering,
oljekylning och synkr.
koppling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag
LÅNGBRO

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

Mössmärken - Gradbeteckningar
Armbindlar - Tjänsteålderstecken

Aug. Holts Gulddragerifabriks A-B

Arbetargatan 33 A

STOCKHOLM

Tel. 54 20 03 - 54 20 04 - 54 20 05

**Knappar, Möss- och
Medlemsmärken**

För Svenska Brandkärernas Riksförbund

C. C. Sporrang & Co.

Kungsgatan 17, Stockholm 7

Telefon 22 56 60

en stor båge vidare i vattnet samt försvann under mig i djupet. För sent upptäckte jag, att det var min oersättliga klocka, som hade slitits från armen vid min hastiga rörelse. Att söka efter den här vore förgäves. Ett ögonblick tänkte jag på att låta stoppa fartyget och dök upp mot ytan. Men när jag såg hur stora svårigheter man hade enbart med att manövrera båten mot sjöarna, gav jag upp och gick återigen ner i djupet.

Plötsligt kunde jag höra hur skeppets motor arbetade långsammare, och jag fruktade en maskinskada. Om en sådan skulle inträffa, bleve det omöjligt att hålla upp fartyget mot sjön. Jag dök upp och fick veta att motorn hade gått varm. Fartyget hade kastats omkring så av vågorna att dess kylvatteninsug kommit ovanför vattenlinjen — kylvattnet hade därför uteblivit. Vi beslöt att inställa dykningen och vände mot norr till ön Ven för att låta motorn vila och kylas av. Vi väntade alla att motorn skulle ha skurit ihop. Men turen stod oss bi. I lä för ön var sjön lugn och vi kunde kasta ankar.

När motorn var avkyld dök jag vidare i riktning mot Landskrona. Så snart vi kom bort från ön ökade vågorna åter, men vi hade dem nu akterifrån. Ungefär 2 1/2 sjömil från Landskrona i Sverige blev vi anropade av en svensk tullkryssare, som var utsänd att vara oss till hjälp. Senare fick vi veta, att brandkårens båt hade försökt två gånger att fara oss till mötes, men tvingats tillbaka till hamnen av de höga vågorna. Vi avböjde hjälpen — vi var nu så nära målet, att dykningen måste bli genomförd — men kryssaren höll sig försiktigvis i närheten.

Undan för undan som jag närmade mig den svenska hamnen blev bottnen allt stenigare. Jag måste oupphörligt hoppa över stora klippblock — ett par gånger slog mina syreflaskor emot klippspetsarna, men jag kom dock över.

Sedan dök infartspirarna upp under vattnet, jag märkte att man slog av motorn och sedan blev det stilla. Jag befann mig nu i Landskronas hamn och dök upp mot ytan, där flera tusen människor inväntat försökets avslutning.

Den första distansdykningen på över 17 kilometer under vatten var genomförd och under de svårast tänkbara förhållanden med hänsyn till ström, kyla och hård sjö.

Men vad är nu det egentliga resultatet av denna dykning? Dykningen blev ju inte verkställd i ett anfall av rekordfeber, den hade en absolut allvarlig målsättning.

För det första gav den mig det säkra beviset för att en dykare försedd med "Kleintauchgerät" själv under mycket svåra förhållanden med hjälp av bogsermetoden är i stånd att göra iakttagelser av havsbotten.

Men försöken berättade också många andra saker. Tvivlen beträffande bräckligheten och icke tillräcklig driftsäkerhet hos apparaten var undanröjda. Det må nämnas, att den av mig använda apparaten icke var ny, utan hade begagnats dessförinnan för många andra uppgifter.

Vid senare beräkning framkom, att jag vid dykningen hade bogserats med en genomsnittshastighet av 11 1/2 kilometer i timmen. Det härmed förbundna vattentrycket emot kroppen störde mig ej vid något tillfälle. Kylan var heller inget problem. Dräkten hade under alla förhållanden förblivit tät, så att underkläderna av ylle vid försökets avslutande ännu var torra.

Dykningen må tyckas mången rätt enkel. Det måste emellertid betonas, att man också med den bästa apparat icke kommer långt utan träning och erfarenhet. Havet är och förblir en besynnerlig värld. Dykaren blir aldrig utlård och kommer alltid att uppleva nya överraskningar, när han uppsöker fälten under havsytan.

Brandchef

Befattningen som deltidсанställd brandchef i Osby köping (Borgarbrandkår) kungöres härmed till ansökan ledig.

Tillträdesdag den 1 juli 1955 eller snarast därefter.

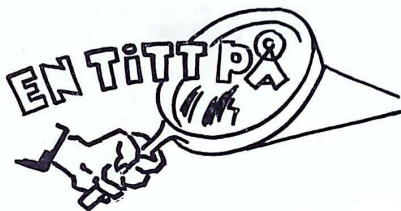
Kompetensfordringar enligt § 7 i brandstadgan.

För befattningen gälla de bestämmelser, som finnas angivna i brandlag, brandstadga och brandordningen för Osby köping.

Till brandstyrelsen ställd ansökan åtföljd av åldersbetyg samt de övriga handlingar sökanden vill åberopa skall vara inkommen senast den 15 juni 1955. Lön enligt avtal.

Närmare upplysningar lämnas av brandstyrelsens sekreterare tel. Osby 545 å expeditionstid kl. 11—13.

Osby Brandstyrelse.

Räddningslinorna

I första numret av tidskriften i år anmälde riksbrandinspektören i en artikel, att en ny anvisning angående brandkärernas räddningslinor kommit ut. Det framgick, att ett par väsentliga ändringar i anvisningarna förelåg. Således är i de nya anvisningarna fordringarna på linornas brottbelastning 800 kg och har det tillkommit ett ytterligare leveransprov — slitageprovet. Vidare är kravet för provbelastning 250 kg och en anvisning finnes att en räddningslina icke bör användas för mer än 50 självnedfirningar.

Dessa nya anvisningar medför, att brandkärerna bör göra en grundlig inventering av sina räddningslinor, eftersom kraven på linorna skärpts. Man är tvungen att på lämpligt sätt övertyga sig om, att de linor som kan komma i bruk fyller de nya anvisningarnas fordringar. Detta åligger brandchefen såsom ansvarig för brandkärans materiel, då det ju icke finnes någon institution eller myndighet som företager fortlöpande kontroll av brandkärernas linor. Skulle en olyckshändelse inträffa kan man tänka sig att övningsledaren eller i sista hand brandchefen kan komma att ställas till ansvar, om det kan bevisas att det underlåtitts att följa de anvisningar som finnes. Det är därför av stor betydelse att räddningslinorna värdas och fortlöpande kontrolleras enligt anvisningarna och att register finnes på varje lina.

Lina nr: 1

3 slagen/Hättad

Inköpt den 7/1 1955

Längd: 23 m

Brottgräns vid leveransprov: 970 kg enligt St. Provvningsanstalt 1/12 1954.

Slitageprov: 107 ggr

När kären skall förnya sitt förråd av räddningslinor inskränker sig den egna kontrollen till att övertyga sig om att leverantören företer intyg om leveransprov utfört vid offentlig provningsanstalt eller under kontroll av en av yrkesinspektionen godkänd besiktningssman för lyftinrättningar. Hur leveransproven skall gå till finnes beskrivet i anvisningarna. Riksbrandinspektörens ovannämnda artikel behandlar slitageprovet mycket utförligt och visar klart och tydligt att högst 50 självnedfirningar bör företas med en och samma lina. Sker inköpet från en värenommerad firma, som företer intyg på det linparti ur vilket leveransen sker, är den första svårigheten lätt löst, men från och med leveransen skall kären själv ta ansvar för sina linor.

För att hålla reda på linorna och kunna följa dem skall ett register över dem upprättas. I registret införes alla uppgifter om linans användning och framför allt om dess vård samt den fortlöpande kontrollen. Ett sådant register är oumbärligt ur vårdsynpunkt och för att i rätt tid kunna kassera de linor, som icke längre skola användas för eldsläckningstjänst. 15 år efter anskaffandet skall ju linan kasseras som räddningslina (övningslina). Förslagsvis kan ett registerkort se ut på följande vis (fantasifullt ifyllt):

Material: Lin

Leverantör: N N

Ursprung: Schweizisk alpina

Omkrets: 32 mm

Räddningslinor

Räddningslinor

Datum	Anteckningar	Antal nedfirningar	Sign.
1955			
12/1	Provad utan anm. plac. ford. 2		Ss/Bm
13/2	Anv. vid livräddning, se uttryckningsrapport 5	2	To
3/3	Tvättad, provad utan anm. hängd i förråd		Ss/Vb

NYHETER från BRISSMANS

Slangutläggnings-Jeep mod. Brissman,

byggd på LAND-ROVER PICK-UP chassi

Jeepen har underst en utdragbar slanglåda med patents. slangutläggare för snabbutläggning i upp till 50 km hastighet, lådan rymmer 6—700 meter 63 mm slang. Däröver ett fack 1850×1450×600 mm. med fällbara sidoluckor för diverse materiel, taket är utformat till lastflak med galvaniserat rörräck runt om, användes för hemtransport av begagnad slang m. m. Skåp och slanglåda huvudsakligen av lättmetall. Jeepen bygges även med ett extra säte bakom hytten, men rymmer då mindre slang. Den kan även förses med frontpump. Lågt pris. Begär offert och närmare upplysningar. Kort leveranstid.

Stor bygelslangrulle

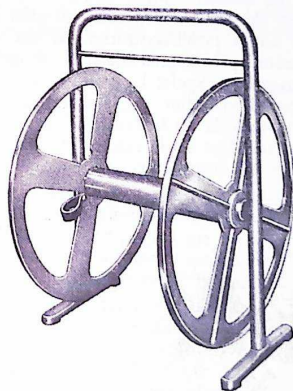
Det har visat sig att inv. gummrad slang är svår att packa i slangkorgar och -väskor därför att luften blir inestängd när slangen veckas. Vi har därför konstruerat en större bygelslangrulle för 40 m. slang enligt vidst. fig. Genom att slangen rullas på så går luften ut när slangen pålägges. Rullen kan erhållas med eller utan fot.

Riktpris, med fot kr. 35:—, utan fot kr. 32:—.

Invändigt gummrad diagonalvävd (= köppervävd) llinneslang.

Diam. 38 mm., garanteras för 40 kg. tryck, sprängtryck c:a 65 kg. Denna slang är mjuk och smidig, har slät innersida, mycket slitstark, blir ej hård i kyla. Gummit är vulkaniserat fast, varför det ej kan lossna. På grund av diagonalvävnaden blir det ej några skarpa veck, som bryter sönder gummit. Leverans i regel från lager.

Riktpris pr meter kr. 6:—.

All övrig brandmateriel till låga priser.

BRISSMANS BRANDREDSKAP

HALMSTAD

Telefon 133 33

Den fortlöpande kontrollen av en lina skall — antingen linnan har använts eller icke — äga rum minst 1 gång årligen. Dessutom skall linnan provas:

- a) när den utlämnas i tjänst,
- b) när den använts vid eldsvåda eller nödläge samt
- c) omedelbart före självnedfirnings- eller livräddningsövning.

Provet skall omfatta dels en granskning av linnan — i form av okulärbesiktning — dels en provbelastning. Linnan skall vara torr när den granskas och den skall granskas dels obelastad dels belastad. När den granskas obelastad kan man låta den löpa mellan fingrarna och känner då genast om några oregelbundenheter finnes såsom avslitna trådar eller avnötning. Även partier, som kunna ha varit utsatta för kemisk påverkan, upptäckes lätt. Färgförändringar uppmärksammas och granskas. Anvisningen säger, att när linnan förete påtagliga skador det är "bättre fälla än fria" och kassera den.

Provbelastningen skall utföras så att hela linnan påföres en belastning av 250 kg. Detta kan ske — i varje fall i samband med prov under c) ovan — så att personal som tillsammans väger 250 kg hänger i linnan under 10 sek. Belastningen skall påföres jämnt och utan knyckar. Vid andra provbelastningar är det lämpligt att utföra provet med hjälp av ett spel och en dynamometer. Spellet kan vara t. ex. ett bilbärningsverktyg eller ett flerskärigt block. Man kan använda en hydraulisk- eller fjäddynamometer. Det är då också lätt att granska den horisontellt uppspända och belastade linnan.

De mindre kårerna ha naturligtvis svårigheter att anskaffa provningsutrustning men kan säkerligen vända sig till en yrkesbrandkår för att erhålla sina linor rutinprovade eller få anvisning på lämpligt provningsställe.

Det är starka skäl som talar för att man bör söka få klarhet i om kårens gamla linor uppfylla de nya anvisningarnas leveransfordringar, ty det finns icke någon övergångsbestämmelse till de nya anvisningarna. Därför får man fatta det som om de nya fordringarna skall gälla brandkårens alla räddningslinor. Har man haft turen att tidigare levererade linor åtföljts av provningsprotokoll, som visa att brottgränsen uppgår till 800 kg, är den saken klar. Det får sedan bli en omdömesfråga om man för att vara på riktigt säkra sidan skall sända linnan för slitageprovning.

Anvisningarna lämnar rikliga råd för förvaring, skötsel och vård av linor och bör alltså vara till stor hjälp vid kårens materiellvård.

Anvisningarna återfinnes i Cirkulär nr 11 från Statens Brandinspektion varifrån de kunna kostnadsfritt rekvireras varjämte naturligtvis cirkuläret kan erhållas från Svenska Brandkårens Riksförbund.

Vi fråga läsekretsen:

- a) Är registerkortet lämpligt? Det finnes kanske andra bättre lösningar?
- b) Är behovet av kort så stort att Riksförbundet bör tillhandahålla registerkort för kårerna?

Skriv Ert svar till:

Svenska Brandkårens Riksförbund,
Jakobskatan 14,
Stockholm C.

Rg.

En nyinrättad befattning såsom

vice Brandchef

i Skellefteå stad kungöres härmed till ansökan ledig.

Kompetensvillkor enligt brandstadgans 7 §, mom. 1.

Befattningen är placerad i lönegrad 21 med en begynnelselön av kronor 12.828 pr år. Beklädnadsersättning utgår dessutom med 525 kronor pr år. Pensionsavgiften betalas helt av staden.

Bostadslägenhet för befattningshavaren skall inrymmas i ny brandstation som är under uppförande och beräknas bli färdigställd omkring den 1 december 1955.

Befattningshavaren har att ställa sig till efterrättelse, förutom vad i brandlag och brandstadga föreskrives, bestämmelserna i stadens brandordning, samt tjänste- och avlösningsreglemente för stadens befattningshavare.

Till brandstyrelsen ställd ansökan, åtföljd av meritförteckning, åldersbetyg och övriga handlingar som sökanden önskar åberopa, skall vara brandchefen tillhanda senast den 15 juni 1955. Närmare upplysningar lämnas av brandchefen, telefon 100 76.

Skellefteå den 2 april 1955.

Brandstyrelsen.

Brandskyddet och sommargästerna

Ett värdefullt initiativ för att uppmana stadsborna till större försiktighet med eld under sin sommarvistelse har tagits av Rydbo-Saltsjöbads villaägareförening utanför Stockholm.

Vi stadsbor måste nog erkänna, att vi i högre grad än den bofasta befolkningen genom oförsiktighet riskera att förorsaka eldsvådettillbud under vår vistelse på landet. Vi tvingas att använda andra anordningar än vi är vana vid hemma. Spritkök, gasol m. m. är typiska exempel härpå. Man kan ej heller lika bekymmerslöst kasta en cigarrett i blåbärsskogen som på Stockholms gator. Alltnog, upplysning om de delvis nya brandrisker, som föreligga i den nya miljön, måste vara ett verkligt brandskyddsintresse.

Ovannämnda villaägareförening — i vilken den för tidskriftens läsare väl kände civilingenjören Gösta Bergh är ordförande — har sedan några år tillbaka samlat sommargästerna en kväll till brandskyddspropagandä. I fjol, då undertecknad medverkade, inleddes programmet med att några viktiga brandskyddsfrågor belystes, varefter gavs en kortfattad beskrivning av ortens brandkår. Sådana frågor som huru denna alarmeras, var närmaste vattentill-

gång finnes o. s. v. är viktigt att meddela, eftersom erfarenheten visar att folk i allmänhet ej beaktar dessa viktiga uppgifter.

Programmets höjdpunkt var en uppvisning av brandkåren. Ett par fribelägna, mindre halmstaccar tändes på. Någon bland sommargästerna fick springa till närmaste telefon och alarmera brandkåren. Tid togs då brandkåren anlände och då släckningen igångsatts. Allt gick väl i lås, och den varma korv, som brandkårens personal sedan bjöds på, hade den väl förtjänat.

Den här beskrivna brandskyddspropagandan torde vara ett värdefullt uppslag. Sommargästerna visade stort intresse och gick man ur huse, och brandkåren visade sig mycket intresserad av att få deltaga och visa sig för de tillfälliga innevärnarna. Förutom att orientera stadsborna om de brandrisker de särskilt böra beakta, ger nämligen en sådan här kväll även brandkåren tillfälle att visa sig på styva linan, och detta är icke minst viktigt, då stadsborna måhända ej hyser något större förtroende för landsbygdens många gånger utmärkta brandkårer.

Allan Samuelsson.

Karlstads brand 1865 – ett dystert 90-årsminne

Det första meddelandet om den hemska eldsvåda, som hemsökte Karlstad 1865, nådde huvudstaden i form av ett telegram, avsänt söndagen den 2 juli kl. 1.10 e. m. och var av följande lydelse: "Svår eldsvåda pågår å ömse sidor af Tingvallagatan mellan tomterna 148 och 128. Bergs varulager är under räddning. Vinden nordostlig, ej stark". Något senare på eftermiddagen kom ännu ett telegram från landshövding Ekström till civilministern: "Staden brinner sedan två timmar, räddning synes knappt möjlig. Sprutorna ha gått sönder. Landskontoret brinner". Flera telegram anlände under eftermiddagens lopp med allt dystrare underrättelser. De senaste voro avsända från Kris-

tiuehamn, då telegrafstationen i Karlstad nåtts av eldens härjningar och försatts ur funktion.

Elden hade uppkommit i en bagerilokal. Den observerades först av en kvinna, som kom utrusande på gatan under höga rop: "Elden är lös! Det blir aldrig väl". Bageriets ägare, J. P. Eriksson, befann sig utanför på gatan i livligt samspråk med några av sina grannar och när han hörde ropen, sprang han genast till bageriet. Vid framkomsten insåg han det lönlösa i att försöka bekämpa elden med de till buds stående redskapen, utan begav sig upp till sin bostad, som låg ovanpå bagerilokalerna, och försökte rädda några av sina egna tillhörigheter. Detta lyckades emellertid icke, utan han måste hals

I hast rekvirerades 100 soldattält för de husvilla och blottställda. Trästick 1865.

över huvud fly ned på gården om han ej skulle riskera att bli innebränd. Under tiden hade borgmästaren och landshövdingen underrättats och skyndade till brandplatsen, samtidigt som den frivilliga brandkåren varskoddes.

Genom klämtningar i kyrkklockorna underrättades befolkningen om eldfaran och många måste bege sig ut ur kyrkan under pågående gudstjänst. Allt som fanns tillgängligt av brandsprutor och vattentunnor framforslades, men de flesta voro i obrukbart skick. Därtill kom att brandchefen var bortrest under söndagen. Vattentillgången var också knapp, sommaren hade varit torr och svår torka rådde för tillfället. När släckningsmanskapet såg med vilken rasande fart elden grep omkring sig, förlorade de besinningen och greps av panik samt sprungo hem för att försöka rädda sitt bohag. Härigenom fick elden ännu friare framfart. Branden pågick hela söndagsnatten och först på måndagsmorgonen kunde den anses släckt. På morgonen började ett häftigt regn falla, så att de föremål man lyckats rädda undan elden, förstördes i stället av vattnet.

Man beräknade att omkring 5.000 personer blevo husvilla genom eldsvådan. En ortstidning skrev bl. a. "Det var hjertsiltande att se staden i all maklighet brinna ned, utan att armar eller medel funnos tillgängliga att möta den vilde härjaren, och vi sakna ord att skildra den nöd och det elände, de förfärliga scener, som denna oerhörda tilldragelse framkallat öfver vårt i grus och spillror liggande samhälle". Så vitt man vet omkom ingen människa genom branden, men flera erhöilo lättare skador.

En huvudstadstidning meddelade "ur säker käl-

la", att ett litet barn skulle omkommit i lågorna, men detta dementerades kategoriskt från vederbörligt håll i Karlstad. Trots att flertalet innevärnare förlorade fattningen och huvudlösa sprungo omkring, fanns det dock några som visade prov på stor sinnesnärvaro, bl. a. landshövdingen och borgmästaren, vilka hela tiden deltog i och ledde släcknings- och räddningsarbetet. Även stadens kvinnliga befolkning visade prov på stor rådhighet och Aftonbladet omtalade: "att ur Handlanden Bergs hus utbars och räddades en tung kassakista af tvenne behjertade fruntimmer tillhörande den bättre samhällsklassen".

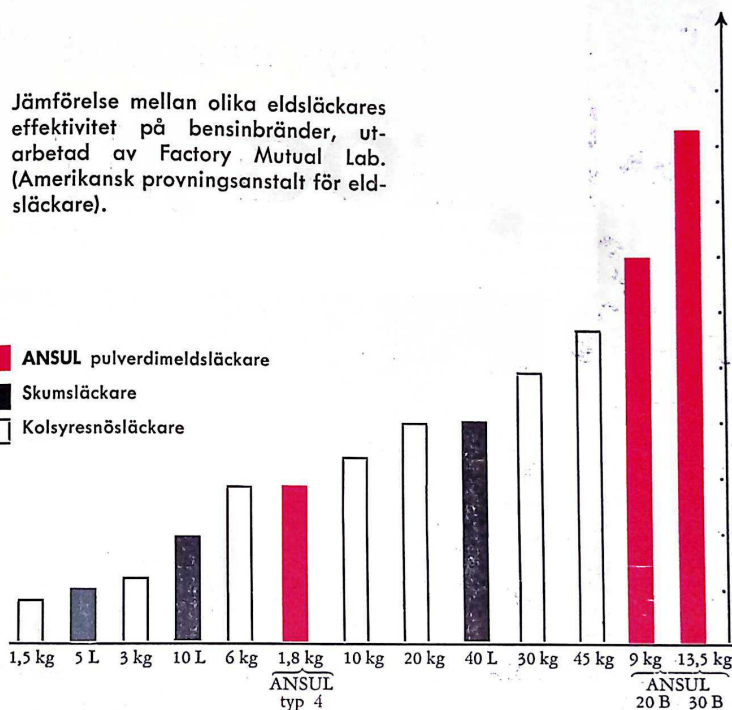
De nödställda och genom branden blottställda innevärnarna voro i stort behov av snar och effektiv hjälp. Ett fartyg avgick från Kristinehamn fullastat med livsmedel och kläder samt 100 soldattält och nödiga kokningsapparater rekvirerades från armén. Wermländska Sällskapet startade omedelbart en insamling med gott resultat och på Börsen i Stockholm framlades listor, på vilka redan första dagen tecknades över 6.000 riksdaler banko. Konserter gävos på olika platser i landet till förmån för de behövande stadsborna och på alla sätt försökte man lindra nöden.

Vid den efter branden pågående polisundersökningen framkom den egentliga orsaken till eldens uppkomst. Ved hade inlagts för torkning i en het bakugn och därefter uttagits och kastats på ett trägolv, där den blivit liggande. Vid förhör uppgavs, att detta torkningssätt var det mest brukliga, så det var ju anmärkningsvärt att inga tidigare eldsvådor uppstått genom detta förfaringsätt.

TEKNISK UPPLYSNING

Jämförelse mellan olika eldsläckares effektivitet på bensenbränder, utarbetad av Factory Mutual Lab. (Amerikansk provningsanstalt för eldsläckare).

- ANSUL pulverdimeldsläckare
- Skumsläckare
- Kolsyresösläckare

ANSUL pulverdimeldsläckare är överlägsna vad gäller släckning av bränder i eldfarliga vätskor, fetter, lacker mm, samt elektriska bränder.

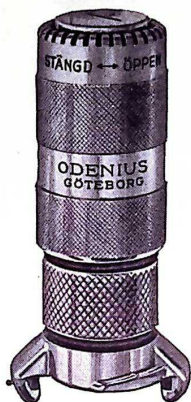
OBS! 5 års garanti och godkännande från Statens Provingsanstalt gäller endast vid användning av Ansul originalpulver.

AKTIEBOLAGET
Calmus

Tel. 20 10 21

Eriksbergsgatan 38, Stockholm

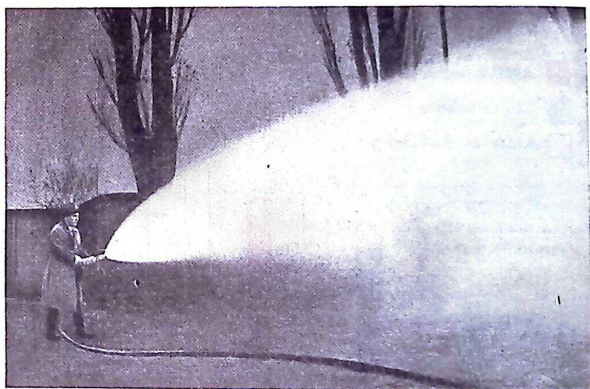
Tel. 20 10 32

RIKTAD vattendimma med
det nya munstycket

FOG-JET

Vid släckning av inomhusbränder är ofta risken för vattenskador stor. Odenius nya dimmunstycke "Fog-Jet" sprider strålen i en vattendimma som förångas hastigt — i motsats till den slutna strålen — och därigenom binder värmen och kväver lågorna. Odenius "Fog-Jet" har snabbare släckningseffekt och minskar risken för vattenskador.

"Riktad vattendimma"

Dimmunstycket "Fog-Jet" regleras genom vridning av munstyckshuset från HEL AVSTÄNGNING till antingen SAMLAD eller RIKTAD, FJNSPRIDD STRALE (dimma) med inställbar DROPPSTORLEK, KONVINKEL och RÄCKVIDD.

Begär offert!

ODENIUS

AKTIEBOLAG
Östra Hamngatan 16

GÖTEBORG
Tel. växel 17 31 20

Ordet fritt

Skorstensfejarna som brand- syneförrättare

Med anledning av brandkapten I. Tolléns insändare här i nr 3/1955 har nedanstående bemötande av brandkapten Carl-Gustav Anderberg tillstått oss.

Författaren till ovanstående artikel (återgiven här i nr 3/1955, Red.) har sett sig föranlåten att uttrycka en annan åsikt beträffande skorstensfejarens övertagande av brandsynen i bostadshus än vad som tidigare här har framförts.

Åsikter är till för att utbytas men resonemanget i artikeln innehåller en del saker som fordrar ett bemötande.

Inför känslan av att man "bygger sitt hus på lösans grund" skulle jag först vilja ägna några ord åt skorstensfejaremästarens kvalifikationer. För att i dag kunna bli godkänd eller antagen som skorstensfejaremästare erfordras liksom för brandbefäl utbildning vid brandskolan. Denna utbildning omfattar både gesäll- och mästarekurs med en sammanlagd teoretisk utbildningstid ungefärligen motsvarande brandförmanskursen. Kraven beträffande yrkespraktiken före skolgången är desamma. Ur kursplanerna framgår att den tid som ägnas åt det allmänt förebyggande brandskyddet är längre än vad som anslås för samma ämne i brandförmanskursen.

I utbildningshänseende intager sålunda skorstensfejaremästaren utan prut en plats vid sidan av brandförmannen och denne får väl anses vara kompetent att utföra brandsyn i den rena bostadsbebyggelsen, vilken uppgift frågan här gäller.

Mot detta skulle kunna invändas att icke alla skorstensfejaremästare ha genomgått brandskolan, men denna övergångsföreteelse finns ju även inom vår egen yrkesgren och ingen har väl kommit på den ljusa idén att underkänna dessa kolleger.

Åsikten att brandsyneförrättaren har en överdigerlig nytta av sina erfarenheter som eldsläckningsledare är naturligtvis fullt riktig men knappast tillämplig på bostadshus och brandförmän. Vid brandsyn av dessa objekt gäller det ju snarare att med stöd av gällande bestämmelser kontrollera underhållet och ordningsföreskrifternas efterlevnad än att bedöma spridningsrisker och andra större problem. Dessa detaljer skötas härvidlag av brandchefen i byggnads-

nämnden. I övriga fall lär det väl inte vara svårare för skorstensfejaremästaren än för andra brandsyneförrättare att få råd och rättelese.

I betraktande av det anförda må det vara förlästat att man blir en aning förvånad, då författaren fyrar av sin salva innehållande "utan vidare", "en yrkesgrupp utanför brandyrket" och "2 dagars utbildning" m. m. Inte behöver man väl vara anställd på en brandkår för att vara en förebyggande brandskyddsmän? Nog är väl en skorstensfejaremästare en förebyggande brandskyddsmän så god som någon?

Har männe författaren laddad med lösa skott?

Beträffande de två dagarnas utbildning är det ingen, allraminst kursledningen, som tror sig om att kunna skaka fram kompetenta brandsyneförrättare på ett så enkelt och lättvindigt sätt, men som kompletterings- och informationskurser fylla de sitt ändamål och kunna snarare jämföras med förekommande brandsyneförrättarkurser för landsbygdens brandbefäl.

Hela frågan lär väl inte vara så mycket en kompetensfråga som en kostnadsfråga. Problemet i sig självt är att till en rimlig kostnad uppfylla brandstadgans bestämmelser om brandsyn. Ingen kommun lär väl i dag utan extra kostnader eller onödigt stora kostnader kunna uppfylla dessa krav. Detta har lösts på olika sätt alltifrån särskilda befattningshavare till det tungrodda systemet med brandsynenämnder. Svårigheten ligger i att utan att eftersätta andra arbetsuppgifter hinna med brandsynarbetet. För det högre brandbefälet gäller det förutom brandsynarbetet bl. a. att planlägga och leda personalens utbildning och övning, att anslå tid åt den alltmera växande posten personalärenden och andra angelägenheter inom kåren, att vara tillreds för den konsulterande verksamheten och att icke förglömma sin egen utbildning. Läger man härtill ett krav på skälig fritid jämförbar med övrig brandpersonals eller andra likställda befattningshavares så lär det nog inte bli någon tid över.

En justering av fördelningen av brandsynuppgifterna är således en aktuell fråga och naturligtvis skall de kvalificerade krafterna sättas in där brandskadebeloppen är störst. Förskjut därför brandbefällets brandsynuppgifter uppåt. Låt det högre brandbefälet sysselsätta sig med några få stora risker och fördela mellan brandmästare och lämpliga brandförmän den mindre industrin och hantverken (inklusive sådana i bostadshus). Låt slutligen skorstensfejaremästaren klara av bostadshusen medan han ändå är där för att besiktiga det väsentligaste, eldstäderna.

Det är som synes ingen som helst risk att brandbefällets arbetsuppgifter skall sina, snarare tenderar

de att väsentligt öka medan däremot skorstensfejarens har motsatt tendens. Då vi varken kan eller vill vara utan skorstensfejaremästaren är det även av denna orsak ett lämpligt tillvägagångssätt.

* * *

Brandkapten Ivar Tollén har tagit del av ovanstående och skriver:

Jag har tacksamt tagit del av det bemötande, som brandkapten Carl-Gustav Anderberg kommit med till min artikel "Skorstensfejarna som brandsyneförrättare".

I debatten i denna fråga rör sig hr Anderberg med både skorstensfejare och skorstensfejaremästare. Vilken personalgrad, som Ni avser, framgår icke med tydlighet, men låt oss för att icke förvirra begreppet, endast tala om skorstensfejaremästare.

Hur Ni än söker att förklara skorstensfejaremästarnas kompetens som brandsyneförrättare, så kvarstår dock det faktum, att skorstensfejaremästare och brandbefäl äro vitt skilda yrken. Någon kompetens som brandsyneförrättare har icke en skorstensfejaremästare utom när det gäller eldstäder och rökgångar.

Ni säger i Edert bemötande följande:

"Åsikten att brandsyneförrättaren har en ovärderlig nytta av sina erfarenheter som eldsläckningsledare är naturligtvis fullt riktigt men knappast tillämplig på bostadshus och brandförmän. Vid brandsyn av dessa objekt gäller det ju snarare, att med stöd av gällande bestämmelser kontrollera underhållet och ordningsföreskrifternas efterlevnad än att bedöma spridningsrisker och andra större problem. Dessa detaljer skötas härvidlag av brandchefen i byggnadsnämnden. I övriga fall lär det väl inte vara svårare för skorstensfejaremästaren än för andra brandsyneförrättare att få råd och rättelse."

Ges det icke samma erfarenhet av eldsläckning i bostadshus som i andra fastigheter? Och är en brandförman alldeles immun mot intryck på en eldsvåda? Och menar Ni att brandchefen vid byggnadsnämndens sammanträde skall kunna kontrollera, om gällande ordningsföreskrifter följas uti fastigheterna. Brandchefen är väl ingen fjärrskadare.

Jag frågar till vem skall skorstensfejaremästaren vända sig för att få råd och anvisningar? Brandchefen är ingen myndighet över honom.

Hur har Ni tänkt att praktiskt lösa denna brandsyn? Våra brandförmän bruka i allmänhet kunna hinna med c:a 50 hus i veckan, när de arbetar på 8-timmarsdag. Hur många hus tror Ni, att en skorstensfejaremästare, som i allmänhet är i 50—60 års

ålder, gör på en vecka. Han skall väl också sköta sin egentliga tjänst.

Ni talar om det högre befällets växande uppgifter och det är alldeles riktigt. Men det är väl icke skorstensfejaremästarna, som skola avlasta det högre brandbefällets arbetsbörda. Här gäller ju frågan, om brandmästare och brandförmän eller skorstensfejaremästare skola utföra enklare brandsyn. Hur skall man förfara i fastigheter, som ha både bostäder och annan rörelse? Ja, underskar man kursplanen på tvådagarskursen, så lärde Ni ut så gott som allt, som förekommer vid brandsyn. Så det är väl meningen, att allt det där klarar skorstensfejaremästaren.

Ni säger också, att icke behöves man vara anställd vid en brandkår för att vara brandskyddsman. Nej, det behöves man icke, men man skall vara utbildad till brandbefäl och hava ganska lång praktisk utbildning inom brandmannayrket för att vara kompetent till brandsyneförrättare. Det brandbefäl, som säger motsatsen, är långt ifrån en yrkesman.

Bemärkelsedagar

75 år.

15/6 Forsman, H., f. d. brandchef, Växjö.

50 år.

18/6 Holmström, C.-O., brandchef, Falkenberg.

40 år.

4/6 Stålemo, Åke, byråassistent, Stockholm.
19/6 Ohlsson, F., brandchef, Askersund.

Bror Hermanson 60 år.

Brandchefen i Norrköping, Bror Hermanson, fyller den 31 maj 60 år.
Vi lyckönska!

A. R. Berg död

F. d. brandförmannen vid Östersunds brandkår, A. R. Berg har avlidit. Han var född 1887.

Berg var initiativtagare till bildandet av Jämtlands läns Brandkårsförbund år 1923. Under åren 1923—1946 var Berg bl. a. brandkonsulent och sekreterare i brandkårsförbundet. Under sin konsulentverksamhet bildade Berg ett stort antal frivilliga brandkårer i länet.

Länets brandskyddsmän hylla minnet av den bortgångne och hans berömvärda arbete för brandförsvaret.

E.

Angus
och

REDDAWAY

BRAND

Slangar

— **alla typer och dimensioner** —

av LINNE eller BOMULL enbart eller i förening med NYLON
eller annan syntetisk fiber —

Nyhet

UTVÄNDIG PLASTBEHANDLING

GEORGE ANGUS & CO LTD

F. REDDAWAY & CO LIMITED

Försäljningsbolag i Sverige:

ANGUS - REDDAWAY COMPANY

AKTIEBOLAG

Birger-Jarlsгат. 23 **STOCKHOLM** Tel. 102667 · 213503

Notiser

Årsmöten.

- 17—18/5 Östergötlands Brandkärsförbund i S:t Anna.
 20—21/5 Västmanlands läns Brandkärsförbund i Fagersta.
 21/5 Hallands läns Brandkärsförbund i Laholm.
 21—22/5 Kalmar läns Brandkärsförbund i Väster-vik.
 4/6 Södermanlands läns Brandkärsförbund i Vingåker.
 4—5/6 Älvsborgs läns Brandkärsförbund i Alingsås.

1954 års brandlagsrevision.

De sakkunniga, som av inrikesministern tillkallats för att verkställa översyn av gällande brandlagsstiftning m. m. och som antagit benämningen *1954 års brandlagsrevision*, har för avsikt att under maj månad 1955 via länsstyrelserna till kommunerna utsända ett frågeformulär. I detta formulär anhålles om vissa uppgifter angående brandförsvarets organisation och kostnader. Uppgifterna anses vara mycket värdefulla för revisionens bedömanden, varför det är synnerligen önskvärt att formuläret måtte besvaras så noggrant som möjligt och därefter inom avsedd tid återställas till länsstyrelsen.

Bra reservdelskatalog.

Reservdelskatalog för motorbrandspruta typ Albin-800. Utgivare: Albin-Motor, Kristinehamn.

När man bläddrar i den nära 50-sidiga reservdelskatalogen för Albin-800, som i dagarna föreligger, frapperas man över den stora mängd delar, som ingår i sprutan och som finns samlade på ett 40-tal bilder i katalogen. Redovisningen av delarna sker logiskt och klart och beställningsnummer samt delarnas benämning (liksom också delarnas antal och vikter) kan lätt utläsas. Att märka är vidare, att katalogen även redovisar konstruktionsförändringar, som under åren vidtagit i motorsprutserien, så att rätt reservdel erhålles vid beställning.

Initiativet att utarbete denna förträffliga reservdelskatalog över Albin-800 är berömvärdt och manar till efterföljd för andra, vanliga motor-

sprutor. Brandkärerna — och jag tror även fabrikanterna — till fromma.

En eloge till firman Albin-Motor!

E.é.

Se upp, brandsynenämnder!

Tro inte att hemmalagade säkerhetsproppar tillhör en förgången tid. Här ett färskt exempel:

Inom ett par mindre kommunområden i landet, där man i år gjort revisionsbesiktning av de elektriska anläggningarna, påträffades mängder av mer eller mindre konstrukt hemmalagade säkerhetsproppar. För Red. har uppvisats över 40 av dessa "proppar", och enligt uppgift var detta endast c:a 1/10-del av det påträffade antalet.

Glöm inte att vid årets brandsyn även kontrollera de elektriska säkringarna!

Brandförman

En nyinrättad, ordinarie tjänst som brandförman vid Eksjö stads borgarbrandkår kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas efter överenskommelse, dock senast den 1 januari 1956.

Befattningen är placerad i lönegrad enligt central tjänsteförteckning.

Befattningshavaren är skyldig att bebo anvisad tjänstebostad om 3 rum och kök i nyuppförd brandstation.

Befattningen tillsättes med 6 månaders ömsesidig uppsägningstid.

Sökande skall hava genomgått lägst brandförman kurs Kat. I. vid Statens Brandskola samt vara kompetent att egenhändigt sköta en polis- och brandalarmanläggning av L. M. Ericssons system.

För befattningen gäller i övrigt för stadens ordinarie befattningshavare fastställt tjänste- och pensionsreglemente ävensom instruktion, som kan komma att utfärdas. Befattningshavare är skyldig att ställa sig till efteråtelse de ändringar av löneförmåner, reglemente ävensom instruktion, som av stadens myndigheter kunna komma att beslutas.

Sökande, som för löneklassuppflyttning önskar tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring, skall meddela detta, innan tjänsten tillsättes.

Till brandstyrelsen ställd ansökan, åtföljd av åldersbetyg och de handlingar, sökande önskar åberopa samt på begäran läkarintyg, skall vara brandstyrelsens ordförande, förvaltare E. Bogardt, brevlåda 442, Eksjö, tillhanda senast den 1 juni 1955.

Närmare upplysningar lämnas av brandchefen, tel. Eksjö 777 eller 2077.

BRANDSTYRELSEN